

A Turul válsága

A Szegedi Egyetemi Ifjuság röpirata és a támadást intéző a „kopaszodó diákvezérek” ellen és az Ambrus-rezsim eltávolítását kívánja a Turul-Szövetség eléről

(A Délmagyarország munkatársa. 161) A vajdó magyar élet egyik faldalmas válsága napjainkban a „Turul” körül bonyolódik. A Turul Szövetség, amely az ellenforradalmi idők alatt alakult meg és a magyar egyetemeken, főiskolák ifjuságát volt hivatva egységbe tömöríteni s amely az idők folyamán jól-rosszul be is töltötte ezt a hivatását, amint a napilapok beszámolóiból olvassuk, most válságba jutott. A szövetség lelkileg kétféle hasadt. Csak nemrég számoztak be a lapok a Turul Debrecenben megtartott országos követőtáboráról, ahol az ellentétek kiöbbszabását vezették. Itt ugyanis a Turul tényleges egyetemista és főiskolai tagjai állásfoglalást a „kopaszodó diákvezérek” ellen, akik zsiros állásokban ülve akarják irányítani a magyar diákság életét. Mozgalmuk azt célozta, hogy kibuktassák a Turul fővezéri tisztségéből Ambrus József szigorló orvost, a Nemzetőr című jobboldali hétfői lap szerkesztőjét és Fitos Vilmost ültessék helyébe. Az akció nem sikerült, Ambrusék győztek és a kopaszodó diákvezérek továbbírvánnyják a bajtársi egyesületek életét.

A Szegedi Egyetemi Ifjuság röpirata

A zajló hullámok ezzel koránt sem ültek el a Turul körül, sőt a szakadék a két tábor között még rosszabb lett. Ezen világít rá az ellentétekre a válság okaira és megoldásának módjára az a röpirat, amely most jelent meg Szegeden Kristó Nagy István tollából és kiadásában. Kristó Nagy István a Horthy Miklós-tudományegyetem nagy felkészültségű hallgatója, egyik alapítója és jószándéku lelkes harcosa annak a tömörülésnek, amelyet Szent-Györgyi Albert mult tanévbéli rektorsága idején hívott életre. Kristó Nagy röpirata mögött, amint a sorokból kitűnik, ez a tömörülés áll, állításaihoz és követeléseikhez a Szegedi Egyetemi Ifjuság adja meg a fedezetet.

A röpirat „A Turul válsága” címen tárgyalja a bajtársi szövetség körül kifejtett eseményeket és tárja fel a válság okait. Azzal kezdődik a röpirat, hogy a SzEI az igazságot akarja feltárni. Nem érv — hangsztatják —, hogy a magyar jobboldalnak ártunk ilyen cikkel. Nem a tisztogatási szándékkal írt kritika árt

a jobboldali mozgalomnak — írja Kristó —, hanem azok ártanak, akik a „nacionalista”, „jobboldali”, „keresztény”, „népi”, stb. szavakat kisértve az eszmények hitelét lejáratták. A keresztény és nemzeti gondolat nem lehet védőpajzs egyesek kisdéd játékaiknak. Mert végre meg kell mondanunk — hangzik a röpirat —, hogy a magyar egyetemi és főiskolai hallgatók egységének megvalósulását a bajtársi szervezetek 30 éven felüli kora vezérei akadályozzák meg. Nem hallgathatjuk el, hogy az egyetemeken és főiskolák ifjusága nem áll mögöttük, mert a magyar fiatalság elég komoly és érett ahhoz, hogy saját ügyeit maga intézze s meg akar szabadulni azoktól a vezérektől, akik már révébe jutottak, vagy most készülnek „jobb napokat látni”.

A debreceni követőtábor

A röpirat ezután mult év december 18–21-én megtartott debreceni követőtábor eseményeivel foglalkozik. Vádat emel, hogy Ambrus hívei különféle mesterkedésekkel buktatják meg Fitost, hogy újra Ambrus Józsefet emelhesék a fővezéri székbe. A röpiratnak ebből részéről szöszereint idézünk egy részt, amely Szegedet is közelebbről érdekli:

„Rácz György, a szegedi gyógyszerészhallgatók Rákóczi Bajtársi Egyesületének vezére Ambrus beszámolójához hozzászóló — írja a röpirat — a következő kérdést intézte a Fővezérhez: Tud-e arról a Fővezér bajtárs, hogy milyen furesa és alacsonyrendű propaganda folyik a debreceni kerületi vezérségen? Erre a kérdésre az Ambrus-pártban óriási felzúdulás támadt, olyannyira felfokozódtak a szenvedélyek, hogy fókók emelkedtek Rácz közelében. Csatlódtam bennetek! — kiáltotta másnap a szegedi egyetemisták felé Ambrus József, amikor a Mandátumfelügyelő Bizottság elnöke, dr. Gyurky Gyula szenátor, „civilben” szegedi ügyvéd, bejelentette, hogy a bizottság azt javasolta a követőtábornak, vegyék el a szegedi Rákóczi és Csaba BE követőinek szavazati jogát, mert a két egyesület vezérsége tagja a SzEI-nek. (Ez természetesen következménye volt Rácz felszólalásának, amelyből kiderült, hogy a szegediek nyíltan Ambrus ellen vannak.) A szegediek ekkor bejelentették a SzEI-ből való kilépésüket, amire — mandátumaik elszedése jogalap nem lévén — a Bizottság elfogadta szavazatukat, kelő lelki fröccs és lelki intelem után. Magam is tanúja voltam — írja Kristó Nagy —, hogy Gyurky ur barátságosan megintette Rácz bajtársát: Azután dolgozzatok rendesen a Rákócziiban... — amire semmi joga nem volt, mert a szegedi kerületben talán éppen a Rákóczi végezte a legkomolyabb munkát: karj problémák megtárgyalása, érdekképviselet, megtett magyar sorskérdések megvitatásával is foglalkozott táboraink.

A követőtábor után

Ambrus győzött a követőtáboron, ismét ő lett a fővezér. A röpirat foglalkozik a győzelem következményeivel.

Korzóban

Ma,

Mikszáth Kálmán

Beszélő köntös

TASNADY MARIA, JAVOR PAL, KISS FERENC, CSORTOS GOLL BEA.

„A Turul öregjei, megszabadulva a Fitos-féle lidércnyomástól, ujult erővel szervezkednek” — írja a röpirat. „Budapestén már is új dominus-törzs alakult s tudják-e ki a vezére? Végváry József, aki Turul vezérből emelkedett képviselővé, majd meglehetősen szürke parlamentti szereplés után a Felvidék hazatérésekor a kormánypart liberális, csáklyás csoportjával együtt kilépett a Nemzeti Egység Pártjából, majd pedig Sztranyavszkyval, Knob Sándorral, Shvoy Kálmánnal bizalmatlanságot szavazott Imrédy ellen. Ő állott most az öregurak (dominusok) új törzse élére. Ez a tény még Ambrus táborában is kinos hatást keltezett, aminek bizonyítására elég felhoznom, hogy Végváry új feltűnését Gyurky Gyula szenátor bajtárs a Rákóczi BE egyik táborán kerekelt le akarta tagadni. Különben az öregurak törzseit minden kerületben meg akarják alakítani, mint a Nemzetörben olvassuk.”

Ezután arról ír Kristó Nagy, hogy hogyan akarja a győztes Ambrus-tábor megszüntetni a Turul-ellenzékét, hogy megszilárdítsa pozícióját. „Nyíltan nem lehet támadni, hiszen az ellenzék erősebb, mint valaha — mondja a röpirat —, maradt tehát két eszköz: 1. Fitosék befektetése. 2. Az ellenzék jelszavainak átvétele. (Ami azt jelenti, hogy egy egész gondolatrendszerből csak a végső megfogalmazás üres szavait vesszük át.)

Példának hozza fel erre a röpirat a fővezérnek egy február 10-én keltetett parancsát, amely határozatlan fogalmakkal dolgozik, hadakozik ismert és ismeretlen ellenfelekkel szemben, burkolt gyanúsításokkal illeti az ellenzékét.

Mi van Szegeden?

Mi van Szegeden? — kérdi a röpirat és a következőkben adja meg rá a feleletet:

„Hogy mit jelent a Turul öregurainak működése, elég ha a szegedi kerület példájára hivatkozunk. Babiczky Ede kerületi vezér működése alatt sorvadt el a szegedi egyetem a bajtársi élet. Babiczky mindenáron irányító szerepet akart játszani az egyetemi ifjuság ügyében, azonban a kerület szellemi irányításából következetesen kihagyta őket s mindent saját kezében összpontosított. Erthető hát ha az egyetemi ifjuság, amely csak arra volt jó, hogy kivonulásokra rendeljék, szívesebben ment a SzEI-be, mert itt komoly munkát végezhetett. Babiczky ekkor arra kellett volna törekednie, hogy az egységes szervezettel együttműködést építsen ki: legyen a SzEI az összes keresztény hallgatók összefogó szerve, végezze — mondjuk — a tömegnevelést, a Turul bajtársi egyesületei pedig foglalkozzanak elítélésével s igyekezzenek a nagvobb szervezet, a SzEI irányításából is kivenni részüket. A turulista egyetemi hallgatók is így akarták, Babiczky azonban más politikát folytatott, mindenképpen arra törekedett, hogy a szegedi diákegységet megbontsa. Ennek aztán az lett a következménye, hogy az egyetem turulistái nyíltan megmondták neki, hogy nincs rá szükség. Ez tavaly májusban történt. Akkor úgy tett, mintha ezt belátta volna s Debrecenben pedig — újból elvállalta a kerületi vezérséget, mert Ambrusék a szegedi kerület egyetemistáinak megkérdezése nélkül neki adták. (Jellemző a Turul választási rendszerére, hogy azt az urat, akinek parancsadási joga van a szegedi egyetem turulistái felett, győri, debreceni, budapesti jogászok, gazdaszok, jazzdobosok választották meg.) Már bocsánatot kérek, ha szemembe mondják, hogy nincs rám szükség, van bennem annyi önérték, hogy elmegyek... Babiczky nem így tett. Ma is a kerület vezére, amikor a kerület bajtársi egyesületeinek többsége távozását óhajtja.”

Kit követ a fiatalság?

Ezután így folytatja a röpirat: „Megkérdézhettük ezeket, ho-

Csak akkor lesz szép a lakása, ha
butorát nálunk vásárolja!

ASZTALOSMESTEREK

BÚTOR CSARNOKA

Szandorfi Utca 22. Törzs
Szeged, Dugonics-tér 11.
Telefonszám: 11-28.

gyan akarja a Turul mai fővezérsége az ifjuságot vezetni, amikor működése megakadályozza a fiatalságot, hogy saját maga vezesse önmagát s utjában áll az annyira óhajtott egység megvalósulásának. Az ilyen Babiczky Edén akad el az egység megteremtése. És miként akarják az ifjuságot vezetni, amikor az országos vezetők és kerületi vezetők között alig akad egy-két harminc évesnél fiatalabb? Az ifjuság nem kér az ilyen vezérek, nem koruk miatt, hanem azért, mert az ifjuságnak szellemileg fiatal, hivatott vezetői vannak. Az ifjuság jobbik része megtalálta az egyetlen korszerű és egyben örök magyar utat, amelyet nem is szólva elődeiktől, Ady Endre, Szabó Dezso, Kodolányi János, Németh László, Veres Péter és sok más író, költő, zeneszerző, művész alkotása követett ki.

A röpirat végül a következőket írja:

„Mélyen tisztelt Fővezérség! Tessek elmélkedni ezen a cikkel! És kérem, ne haragudjanak meg érte szegény SzEI-re. Higgyék el, ez a szervezet nem hibás. Ne emlegessék Szent-Györgyi Albertet sem, neki sincs köze ehhez a cikkhez, hiszen ő egyébként is ebben a tanévben csak laboratoriumi munkájával foglalkozott. Senkinek sincs köze ehhez a cikkhez, csak az ifjuságnak. A jelenlegi Turul fővezérség úgy hisszük, tovább nem akadályozhatja meg az egységesítést, mely mindnyájunk kívánsága. Mi szegediek büszkék vagyunk, hogy nagy részünk volt az ifjusági szervezetek elgondolásainak összegegyeztetésében. Bizonyosra vesszük a sikert, Lehet azonban, hogy mégis legyőznek, ledorongolnak, félretesznek bennünket. Van sajtó, pénz, szónoki tudomány. Tudjuk, hogy Ambrus megválasztása óta sorra járja az összes kormányserveket, az egyetemi vezető köröket s mindenütt ajánlja szolgálatait, mindenütt nagyvonalú fiúnak mutatkozik. Jó, tegye! Maradjon meg a fővezérségben, maradjanak meg mind. Tegyenek félre bennünket, akiket nem állottak „népfrontnak” nevezni. Mi majd lehúzódnak a kis vidéki városok baráti körébe s akkor is megpróbálunk tenni valamit, ha nem lesz mozgalom, melynek szüksége van ránk.”

MEZEY MÁRIA

szenzációs alakításával

BÜNÖS VAGYOK

egy lokálnő és egy urileány küzdelme egy férfiért!

Ki győz? Nézzé meg!

Szereplők:

KOÓS ZSÓFI, KAMARÁS GYULA,
GREGUSS ZOLTAN, CSORTOS
GYULA, RÁCZ VALI,
VAGÓNE MARGIT

Ma 3, 5, 7, 9,
holnap utoljára 5, 7, 9 órakor

Csak 16 éven felülieknek!

Széchenyi Mozi

Mindenki hallgassa és nézze meg

Karády Katalin

gyönyörű dalát

Tábori levelezőlap

c. katonadalt. Ezt meg kell tanulni, mert szépsége miatt a Lili Marlene népszerűségét is felül fogja mulni.

Sárdy János

pompás énekes filmje

UTOLSÓ DAL

JAVOR, SIMOR.

Vasárnap, hétfőn utoljára 3, 5, 7, 9

Belvárosi Mozi

Legközelebb:

Igy is lehet repülni...?!

HEINZ RÜHMANN

a balkezes pilóta pokolian mulatságos kalandjai szárazon, vizen, földön és a levegőben.

Jegyet azonnal tessék megváltani